

Nagy Imréék ügyvédje:

Nem követtek el bűncselekményt

A Nagy Imre és társai ellen folytatott büntetőügyben a legfőbb ügyész által benyújtott törvényességi óvás tárgyalását július 6-ára tűzte ki a Legfelsőbb Bíróság.

A tárgyalás jelentőségéről és jogi véleményéről kérdeztük dr. Dornbach Alajos ügyvédet, a Törtenelmi Igazságtétel Bizottság jogi szakértőjét, aki a tárgyaláson Nagy Imre, Donáth Ferenc, Gimes Miklós, Maléter Pál, Jánosi Ferenc, Szilágyi József és Vásárhelyi Miklós ügyvédje lesz.

— Nemrégiben megjelent a lapokban a legfőbb ügyész óvása és annak hétpontra indokolása. Önnek mi erről a véleménye?

— Én, mint a vádlottak jelenlegi védőügyvédje, az óvással lényegében egyetérték. Azonban az

erről megjelent sajtóközlemény szerint az ügyészség elsősorban formai, eljárási törvénysértésekre helyezte a hangsúlyt. Az tény, hogy a nyomozás és a per folyamán a legelemibb eljárási szabályokat sem tartották meg. Ezen eljárási szabályok megszegése automatikusan maga után vonhatná az ítélet hatályon kívül helyezését és az ügy újratárgyalását. De ez még nem egyenlő a felmentéssel. A felmentéshez több kell: az, hogy a vádlott terhére rótt cselekmény ne minősüljön bűncselekménynak. Az igaz, hogy például a nyomozás anyagából nem derül ki egyértelműen, mit írtak Nagy Imréék terhére. Pedig a jogszabályok szerint a nyomozás elrendelésekor, a gyanúsított terheltté nyilvánításakor határozatban kell rögzíteni, mi az a magatartás, mi az a konkrét cselekmény, ami miatt eljárás indul, és melyik jogszabály melyik paragrafusa szerint minősíthető. Ezeket a nyomozás során sehol nem fogalmazták meg. Különben a nyomozati jegyzőkönyvek még azt sem rögzítik, hogy milyen minőségben hallgatták ki Nagy Imrééket, gyanúsítottként, terheltként vagy tanúként? Ezek ugyan rendkívül súlyos eljárási szabálysértések, de szerintem adott esetben az eljárási törvénysértés másodrangú. Természetesen nagyon fontos, hogy a nyomozás, a per alatt a szabályoknak megfelelően tevékenykedjenek, ám most azt kell kimondani: amit az ítélet a vádlottak terhére rótt, az nem bűncselekmény. Különben a legfőbb ügyész óvása hatvankilenc oldalas. Tehát nekem erről így kivonatossan többet beszélnem nem lenne ildomos, főleg a bírósági határozathozatal előtt nem.

— A laikus szemléletben felvetődik a kérdés: mennyire van értelme ezeket az ügyeket bíróság előtt újratárgyalni? Amikor nyilvánvaló, hogy Nagy Imrééket politikai akokból ítélték meg! Amikor csak ürügyet szolgáltatott a bírósági eljárás.

— Természetesen politikai indítékú volt a per és az ítélet. De mégiscsak jogi keretek között folyt az egész. Bármennyire is megsértették a büntetőeljárás szabályait, azért nekünk szabályos jogi keretek között kell felülbírálnunk azt az ítéletet.

— Tehát most újra kezdik az egész eljárást?

— Nem. A törvényességi óvást követően a bíróság megvizsgálja az ügyet, de csak az iratok alapján. Tehát az alapperben felvett jegyzőkönyvek, bizonyítékok figyelembevételével nézik meg, hogy törvényes-e az ítélet vagy sem. Ez nem hosszú procedura, általában egyetlen nap alatt lezajlik.

— Feltehetően az esetben arra a végkövetkeztetésre fog jutni a

bíróság, hogy törvénysértő volt az ítélet. De mi ennek a következménye?

— A bíróság bűncselekmény hiányában felmenti a vádlottakat. Különben a legfőbb ügyész óvása is erre irányul.

— Ha felmentik is a vádlottakat, ezzel rajtuk már nem segítünk. Az ítélet végrehajtását nem lehet meg nem történtté tenni. Legfeljebb erkölcsi elégtételül szolgálhat ez az utókornak. De Nagy Imréékén kívül több száz embert is kivégeztek, elítéltek. Ezekben az esetekben is ugyanúgy újratárgyalják majd az ügyeket?

— Nem. A TIB jogi szekciójára már tavaly augusztusban megfogalmazta követelését, amely szerint az 1945 utáni törvénysértő perekben, néhány fontosabb esetben, mint amilyen a Nagy Imre-per is volt, bírálják felül az ítéletet. A többi, sok százezer ítéletet az Országgyűlési törvénnyel semmisítse meg. Mert több száz ezer politikai per volt, hiszen ide tartoznak a kulákperek vagy például a beszoállítás elmulasztása miatti ítéletek is. A követelést tartalmazó levelet különben megküldtük az Országgyűlés és a kormány minden tagjának.

— Tehát törvény mondaná ki, hogy a politikai perekben elítéltek ártatlanok?

— Az igazságügyminiszter és a miniszterelnök bejelentette már, hogy hamarosan a Parlament elé terjesztenek egy ilyen törvényjavaslatot. Miután ezt elfogadják, már nem lesz szükséges, hogy az ítéletekkel egyenként foglalkozunk. Kétségtelenül nehezen megoldható annak meghatározása, hogy kik esnek majd a mentesítő törvény hatálya alá. Ezt nyilván csak nagyvonalúan lehet meghatározni. Az ártatlanság vélelméből kiindulva úgy, hogy inkább mentesüljön egy-két valóban bűnös, mintsem, hogy akár egyetlen ártatlan is megbélyegzett maradjon.

(fdes)

Beck András szobrászművész Nagy Imre-plakettje